("Sl. list Crne Gore", br. 35/11 od 21.07.2011)

Crna Gora
SAVJET AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Broj 01- 777
Podgorica, 11.07.2011. godine

PRAVILNIK
O PROGRAMSKIM STANDARDIMA
U ELEKTRONSKIM MEDIJIMA

Podgorica, jul 2011.godine

("Sl. list Crne Gore", br. 35/11 od 21.07.2011)

Na osnovu člana 14 tačka 9 Zakona o elektronskim medijima ("Sl.list CG", br. 46/10), Savjet Agencije za elektronske medije, na sjednici održanoj 11.07.2011. godine donio je

PRAVILNIK O PROGRAMSKIM STANDARDIMA U ELEKTRONSKIM MEDIJIMA

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim Pravilnikom propisuju se programski standardi u elektronskim medijima u skladu sa Zakonom o medijima, Zakonom o elektronskim medijima i drugim pozitivno-pravnim domaćim i međunarodnim dokumentima.

Član 2.

(1) Elektronski mediji su slobodni u kreiranju i uređivanju programa, uz poštovanje profesionalnih, vrijednosnih, etičkih i estetskih standarda.

(2) Odredbe ovog Pravilnika ne mogu se tumačiti na način da daju pravo na cenzuru ili ograničenje prava slobode izražavanja.

Član 3.

Osnovni cilj Pravilnika je obezbjeđivanje dosljedne primjene Zakona o elektronskim medijima i profesionalnih standarda u programima elektronskih medija i doprinos slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti; poštovanju i promociji osnovnih ljudskih prava i sloboda, demokratskih vrijednosti i institucija i pluralizma ideja; unapređenju kulture javnog dijaloga i poštovanju jezičkih standarda.

Član 4.

(1) Izrazi upotrijebljeni u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

a) Govor mržnje: svi oblici izražavanja kojima se podstiče, omogućava podsticanje ili širi mržnja ili diskriminacija po osnovu rase, etničke pripadnosti, boje kože, pola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili porodičnog statusa, starosnog doba, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog nasljeđa, rodnog identiteta ili polne orijentacije;

b) Javni interes: interes javnosti da raspolaže informacijama o pitanjima i događajima od opšteg društvenog značaja, uključujući, ali ne ograničavajući se na zaštitu javnog zdravlja i sigurnosti, otkrivanje i objelodanjivanje krivičnih djela, sprječavanje obmanjivanja javnosti, razotkrivanje nekompetentnosti ili korupcije u javnoj službi i sl.;

c) Ranjive osobe: socijalno, psihološki i/ili zdravstveno ugrožene osobe, uključujući, između ostalog, osobe sa poteškoćama u razvoju, sa zdravstveno-mentalnim problemima, osobe sa psihičkim oboljenjima, osobe koje pate od gubitka pamćenja, bolesne osobe, osobe koje su preživjele traumu, žrtve nasilja i porodice nestalih ili nastradalih;

d) Nadriljekarstvo: bavljenje liječenjem ili bilo kojom drugom zdravstvenom djelatnošću bez posjedovanja propisane stručne spreme;

e) Parapsihologija: pseudonauka koja se bavi naučno neobjašnjivim pojavama i obuhvata područje izvan medicinsko-psihološke stvarnosti koje nije naučno dokazivo;

f) Okultizam: učenje o pojavama koje se ne mogu objasniti na osnovu prirodnih zakona, a tumači se kao skriveno znanje nedostupno većini, već samo pojedincima koji istražuju duhovnu stvarnost koja se nalazi van domena čulnog opažanja;

g) Paranormalne pojave: fenomeni koji se bave doživljajima izvan normalnih, a koji se mogu naučno dokazati;

h) Maloljetnik: lice staro do 18 godina;

i) Načelo objektivnosti: obaveza elektronskih medija da u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja. Kada između elektronskog medija i pojedinaca i/ili organizacija postoji interesna povezanost, onda se ta povezanost u programu mora jasno naglasiti;

j) Načelo nepristrasnosti: obaveza elektronskih medija da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara, pri čemu lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara ne smiju da diskriminatorno utiču na izbor teme i način njenog predstavljanja. Primjena ovog načela isključuje manipulisanje izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima s ciljem promjene njihovog osnovnog smisla (zlonamjerno skraćivanje ili montiranje djelova sadržaja i sl.), odnosno manipulacije slikom, tonom i sadržajem koje iskrivljuju osnovni smisao saopštenog;

k) Načelo tačnosti: obaveza elektronskih medija da izvještavanje bude zasnovano na činjenicama, odnosno zabrana emitovanja vijesti i izvještaja za koje emiter zna ili je mogao znati da su neistiniti. Vijesti i izvještaji koji se ne mogu potvrditi, ili čija tačnost nije pouzdano utvrđena, mogu se emitovati samo ako se jasno naznači njihova nezvaničnost ili nepotvrđenost;

l) Načelo slobode objavljivanja komentara: sloboda elektronskih medija da u skladu sa svojom uređivačkom politikom komentarišu pojave, događaje i postupke pojedinaca, državnih organa, političkih partija i drugih institucija, kao i obaveza da komentare jasno odvoje od ostalih vijesti i informacija, posebno onih koji se odnose na istu temu;

m) Pravilo druge strane: obaveza elektronskih medija da kod izvještavanja o pitanjima ili pojavama koje uključuju sukob bilo koje vrste, svim stranama koje su uključene u raspravu pruži mogućnost da u polemici učestvuju na ravnopravan način. Ovo načelo ne dozvoljava jednostrane napade na ličnosti, niti vođenje dugotrajnih ili ponavljanih kampanja u vezi sa pojedinim ličnostima, društvenim grupama ili institucijama, bez novih relevantnih podataka koji bi opravdali produženo ili ponovljeno izvještavanje o istoj pojavi, događaju, instituciji ili ličnosti.

(2) Ostali izrazi upotrijebljeni u ovom Pravilniku imaju značenja definisana članom 8. Zakona o elektronskim medijima.

(3) Svi izrazi koji se u ovom Pravilniku koriste za fizička lica u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

II OPŠTI PROGRAMSKI STANDARDI

1. Sloboda i odgovornost

Član 5.

(1) Emiteri su odgovorni za sve objavljene sadržaje, bez obzira na njihov izvor, kao i za profesionalne aktivnosti lica koja su zaposlena u njima.

(2) Sadržaji iz stava 1 ovog člana obuhvataju sopstveni, kupljeni, reemitovani i razmijenjeni program, najave programa, SMS i druge oblike uključivanja publike u kreiranje programa, kao i sve oblike audiovizuelnih komercijalnih komunikacija.

2. Zabranjeni programski sadržaji

Član 6.

U elektronskim medijima zabranjeno je emitovanje programskih sadržaja kojima se:

a) krše zajamčene slobode i prava čovjeka i građanina;

b) zagovara, promoviše ili podstiče nelegalna promjena ustavnog poretka i/ili ugrožava nacionalna bezbjednost;

c) emituje pornografija u nekodiranim programima;

d) podstiče, omogućava podsticanje ili širi govor mržnje;

e) ohrabruje, podstiče ili podržava narkomanija i drugi vidovi kriminalnog ponašanja;

f) upućuje na nasilje i nered;

g) zloupotrebljava lakovjernost gledalaca i slušalaca;

h) očigledno može nanijeti šteta fizičkom, duševnom ili moralnom razvoju ili dobrobiti maloljetnika ili drugih ranjivih osoba;

i) objavljuju informacije kojima se otkriva identitet maloljetnika uključenog u slučajeve bilo kog oblika nasilja ili krivičnog djela, bez obzira da li je svjedok, žrtva ili izvršilac i, u tom kontekstu, iznose pojedinosti iz porodičnih odnosa i njegovog privatnog života;

j) objavljuju informacije kojima se otkriva identitet maloljetnika u slučajevima vezanim za pokušaj ili samoubistvo maloljetnika, vezanim za starateljstvo, hraniteljstvo i usvajanje maloljetnika ili za maloljetnika čiji su roditelji u zatvoru;

k) na bilo koji način predstavlja, ohrabruje ili opravdava zloupotreba alkohola, droga i psihoaktivnih suspstanci kao prihvatljivo ponašanje;

l) predstavlja ili ohrabruje kockanje i druge igre na sreću kao preporučljivi stil života.

3. Informativni programi

Član 7.

Emiteri koji proizvode (uređuju i emituju) informativni program dužni su da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da doprinose:

a) slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu;

b) poštovanju i promociji osnovnih ljudskih prava i sloboda, demokratskih vrijednosti, institucija i pluralizma ideja.

Član 8.

(1) U proizvodnji informativnih programa, elektronski mediji su dužni da poštuju načela objektivnosti, nepristrasnosti, blagovremenosti, tačnosti, zabrane diskriminacije, slobode objavljivanja komentara i primjene pravila druge strane.

(2) Događaji se moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i mišljenja biti profesionalno i korektno zastupljeni.

(3) Mišljenja i komentari moraju biti odvojeni od činjeničnog izvještavanja, a njihov izvor ili autor prepoznatljivi.

Član 9.

Emiteri su dužni da, na obrazloženi pisani zahtjev organa državne uprave, odnosno državnih organa, bez naknade, objave proglase i službena saopštenja kada postoji opasnost za život i zdravlje ljudi, bezbjednost zemlje i javni red i mir.

Član 10.

Emiteri su obavezni da svaki programski sadržaj, uključujući i priloge u informativnim i programima koji sadrže prizore, tonske zapise, ili direktan opis nasilja, posljedica nasilja i prirodnih katastrofa, snimke žrtava i posljedica nesreće, koji mogu uznemiriti publiku, posebno najave, uz odgovarajuće upozorenje.

Član 11.

(1) Programski sadržaji, a naročito informativno-politički i programi o tekućim događajima moraju biti pravični i izbalansirani, što se postiže objavljivanjem suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa, koji predstavljaju cjelinu u obradi određene tematike.

(2) Programskim sadržajima se ne smiju tendenciozno promovisati interesi jedne političke stranke ili bilo koje grupe ili pojedinca, posebno ukoliko se takvi sadržaji emituju sistematično tokom određenog vremenskog perioda.

(3) Voditelji i reporteri, autori programa, moderatori u informativno-političkim i programima o tekućim događajima, te debatnim programima i diskusijama mogu izraziti lična mišljenja i stanovišta u vezi s kontroverznim političkim, privrednim i drugim temama od javnog interesa, koja moraju biti jasno naznačena, kako bi ih publika mogla jasno prepoznati kao takve.

(4) Osobe iz stava 3 ovog člana ne smiju da zloupotrebljavaju prednost stalnog pojavljivanja u programima da bi promovisali sopstvene stavove i mišljenja na način na koji bi mogli da naruše neophodnu nepristrasnost i izbalansiranost.

(5) Spikeri u programima vijesti su dužni da se ograniče na nepristrasno prenošenje informacija, bez iznošenja ličnih stavova, bilo verbalnom ili neverbalnom komunikacijom.

III POSEBNI PROGRAMSKI STANDARDI

1. Zaštita privatnosti

Član 12.

(1) U programima elektronskih medija zabranjeno je ugrožavanje privatnosti pojedinca, objavljivanjem informacija o privatnom životu bez njegovog znanja i pristanka, osim u slučaju nedvosmislenog postojanja opravdanog javnog interesa.

(2) Svako narušavanje privatnosti mora biti opravdano dokazivim javnim interesom, a naročito kada se radi o maloljetnicima i osobama koje ne obavljaju javne funkcije i nijesu eksponirane u javnosti.

(3) Kada se u programskim sadržajima iznose navodi o nepodobnim djelima ili nekompetentnosti ili ako sadrže negativne konotacije na račun bilo koje osobe ili organizacije, osobama čije se ime spominje pružiće se prilika da učestvuju u programu ili da komentarišu date navode.

(4) Obaveza iz stava 3 ovog člana ne odnosi se na emitovanje informacija koje zbog hitnosti i/ili javnog interesa ne trpe odlaganje, kada će se sa tim osobama ili organizacijama stupiti u kontakt čim to okolnosti budu dozvoljavale.

Član 13.

(1) U programskim sadržajima elektronskih medija koji sadrže scene nasilja, posljedice nasilja ili prirodnih katastrofa, mediji su dužni da dosljednom primjenom profesionalnih i etičkih standarda novinarskog kodeksa na primjeren način realizuju obavezu informisanja javnosti i potrebu za iskazivanjem saosjećanja, uz eliminisanje rizika od senzacionalizma.

(2) Ukoliko se izvještava o nesrećama ili porodičnim tragedijama, mora se poštovati pravo na privatnost žrtava i drugih osoba koje su pogođene tim događajima.

(3) Ukoliko se prilikom emitovanja programa koristi arhivski materijal koji sadrži podatke o ličnostima, nesrećama, nasilju, psihičkim posljedicama nasilja, smrti i sl., elektronski medij je dužan da vodi računa o mogućem uznemiravanju preživjelih ili porodice žrtava u slučajevima kada se određene scene događaja (nesreća, ozbiljni incidenti, sahrane i sl.) koriste kao ilustracije u programu.

(4) Osobe u stanju bola ili šoka ne smiju biti izložene pritisku da daju intervjue ili učestvuju u televizijskim i radijskim programima.

Član 14.

(1) Maloljetnici i ranjive osobe koje nijesu u stanju da se staraju o sebi neće biti ispitivane o privatnim stvarima bez pisanog odobrenja roditelja ili staratelja, osim u slučajevima ukazivanja na težak položaj maloljetnih ili ranjivih osoba, a čiji je prvenstveni cilj animiranje javnosti u svrhu obezbjeđenja pomoći.

(2) U sadržajima iz stava 1 ovog člana identitet i lični podaci maloljetnika ili ranjivih osoba ne smiju biti otkriveni u slučajevima kada postoji opravdana sumnja da bi njihovo objavljivanje moglo dovesti do ugrožavanja njihovog interesa ili dostojanstva.

(3) Slike maloljetnika sa smetnjama u razvoju ne smiju se koristiti za bilo koju svrhu koja nije u skladu sa poštovanjem njihovih prava i ljudskog dostojanstva.

Član 15.

(1) Za snimke koji prikazuju anonimne pripadnike javnosti, u širokim kadrovima, bez mogućnosti jasne identifikacije i nevezano za kontroverzne teme, iz kojih se jasno vidi da su slučajno snimljeni, nije potebna saglasnost tih lica za njihovo prikazivanje.

(2) Ukoliko se na javnim mjestima snimaju i kontaktiraju slučajni prolaznici u uličnim anketama, „skrivenim kamerama" i slično, mogu biti prikazani snimci samo onih osoba koje su dale saglasnost.

Član 16.

U programima elektronskih medija nije dozvoljeno emitovanje snimljenih izjava ili razgovora obavljenih putem telefona, ukoliko lice koje daje izjavu nije dalo svoj pristanak da se razgovor snimi i koristi u programu.

2. Uvredljivi jezik i govor mržnje

Član 17.

(1) Programski sadržaji elektronskih medija ne smiju biti usmjereni na kršenje zajamčenih sloboda i prava čovjeka i građanina ili izazivanje nacionalne, rasne i vjerske netrpeljivosti ili mržnje.

(2) U programima elektronskih medija zabranjeno je emitovanje programskih sadržaja kojim se potencira pripadnost etničkoj grupi, polu ili seksualnoj opredijeljenosti kao obliku diskriminacije prema njima.

(3) Elektronski mediji su dužni da izbjegavaju korišćenje uvredljivih termina koji bi se mogli povezati sa određenom društvenom grupom.

Član 18.

Emitovanje programskih sadržaja iz člana 17 dozvoljeno je isključivo ukoliko su dio naučnog, autorskog ili dokumentarnog rada, a objavljeni su:

a) bez namjere da se podstiče na diskriminaciju, mržnju ili nasilje i dio su objektivnog novinarskog izvještaja;

b) sa namjerom da se kritički ukaže na diskriminaciju, mržnju, nasilje ili na pojave koje predstavljaju ili mogu da predstavljaju podsticanje na takvo ponašanje.

3. Zaštita maloljetnika

Član 19.

(1) Za emitovanje televizijskih programa, ustanovljava se granični period u trajanju od 00,00 – 06,00 časova.

(2) Samo se u graničnom periodu mogu emitovati programi namijenjeni isključivo odraslima, odnosno programi koji mogu imati štetne uticaje i posljedice na maloljetnike, u skladu sa ovim Pravilnikom.

Član 20.

(1) U informaciji o bilo kom obliku nasilja i ulozi maloljetnika identitet maloljetnika se uvijek štiti zamagljenom ili maskiranom slikom i moduliranim tonom, tako da se ne može prepoznati.

(2) Lični podaci maloljetnika i pojedinosti iz njihovih porodičnih odnosa i privatnog života ne smiju se objavljivati u slučajevima u kojima bi dovelo do ugrožavanja njihovih interesa i dostojanstva.

(3) Ne smiju se objavljivati informacije o toku krivičnog postupka prema maloljetniku i o odluci donesenoj u tom postupku.

(4) Pravosnažna sudska odluka u postupku protiv maloljetnika može se objaviti, ali bez navođenja njegovih ličnih podataka ili podataka na osnovu kojih se može utvrditi njegov identitet.

(5) Pri objavljivanju informacija u vezi sa krivičnim djelima, elektronski mediji su dužni da obrate posebnu pažnju na ranjivi položaj maloljetne osobe koja je uključena u slučaj kao žrtva, svjedok ili izvršilac.

(6) Identitet maloljetnika pravosnažno osuđenog za krivično djelo može se otkriti u programskim sadržajima isključivo ukoliko postoji opravdani javni interes.

Član 21.

(1) Maloljetnici mogu direktno učestvovati ili se uključivati u programske sadržaje samo uz prethodnu pisanu saglasnost roditelja, staraoca, usvojioca, hranioca ili lica kome je maloljetnik povjeren na njegu, vaspitanje ili osposobljavanje.

(2) Izuzetno, maloljetnici mogu biti uključeni u informativne i zabavne programske sadržaje bez prethodne saglasnosti lica iz stava 1 ovog člana, ukoliko to zahtijevaju razlozi blagovremenosti i aktuelnosti.

(3) Nezavisno od pristanka lica iz stava 1 ovog člana za učestvovanje u emisijama, maloljetnici se ne smiju, po bilo kom osnovu i na bilo koji način, vrijeđati ili omalovažavati.

(4) Zabavni programski sadrzaji ne smiju koristiti porodične konflikte za zabavljanje publike i na taj način ometati razvoj djeteta.

(5) Nagrade koje se dodjeljuju maloljetnicima moraju odgovarati njihovom uzrastu.

(6) Direktno učešće ili uključivanje maloljetnika u programske sadržaje ni na koji način ne smije prouzrokovati uznemirenost ili strah, niti narušaviti njihovu fizičku, psihičku i emotivnu dobrobit i dostojanstvo.

(7) Elektronski mediji ne smiju od maloljetnika tražiti mišljenje vezano za privatna porodična pitanja niti o temama koje mogu biti van domena njihovog rasuđivanja.

(8) Maloljetnici ne smiju učestvovati u programskim sadržajima u kojima se diskutuje o podobnosti njihovog davanja u starateljstvo jednom ili drugom roditelju, o opravdanosti njihovog udaljavanja od kuće, davanja u hraniteljsku porodicu ili na usvojenje ili o štetnosti ponašanja jednog ili drugog roditelja.

(9) Zabranjeno je korištenje maloljetnika u političke svrhe.

Član 22.

(1) Elektronski mediji su dužni da unaprijed zvučno i vizuelno (pisano i grafički), označe programski sadržaj, koji može ugroziti fizički, zdravstveni, moralni, mentalni, intelektualni, emotivni i socijalni razvoj maloljetnika.

(2) Programski sadržaji iz stava 1 ovog člana moraju biti jasno označeni vizuelnim simbolom tokom čitavog trajanja i emitovani u vrijeme i na način za koji je najmanje vjerovatno da će ga maloljetnici u uobičajenim okolnostima čuti ili vidjeti.

(3) Maloljetnici se ne smiju neoprezno i bez opravdanog razloga prikazivati u opasnim situacijama.

(4) Maloljetnici se ne smiju intervjuisati dok su u kriznim situacijama (npr. djeca koja su pobjegla od kuće, pokušala samoubistvo, iskorišćena za kriminalne aktivnosti od strane odraslih, čiji su roditelji u zatvoru itd.) i njihova anonimnost se mora obezbijediti u izvještajima o takvim situacijama.

(5) Prilozi u informativnom programu koji bi mogli ugroziti fizički, mentalni ili moralni razvoj maloljetnika moraju se najaviti upozorenjem o uznemirujućim ili nasilnim scenama.

(6) Konzumacija duvana i duvanskih proizvoda, alkohola i opojnih droga ne smije se prikazivati u programskim sadržajima prvenstveno namijenjenim maloljetnicima, osim ukoliko se takvim sadržajima ne ukazuje na njihovu štetnost.

(7) Svi oblici nasilja ili opasnog ponašanja koje bi maloljetnici lako mogli oponašati neće biti prikazivani u programskim sadržajima prvenstveno namijenjenim maloljetnicima, osim ukoliko se takvim sadržajima ne ukazuje na njihovu štetnost.

4. Pisano i zvučno upozorenje i grafičke oznake

Član 23.

(1) Pisano i zvučno upozorenje se emituje neposredno prije početka označenog sadržaja, u vidu telopa sa tekstom sljedeće sadržine: »Program koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 16 ili 18 godina«, uz istovremeno čitanje od strane spikera.

(2) Grafičku oznaku predstavlja krug sa crvenom brojkom, koja mora biti jasno vidljiva i koja se emituje u gornjem uglu ekrana, nasuprot uobičajenom mjestu identifikacionog znaka medija, tokom cijelog trajanja označenog programskog sadržaja.

(3) U smislu ovog Pravilnika, za odgovarajuće kategorije programa primjenjuju se sljedeće grafičke oznake:

a) grafička oznaka 16;

b) grafička oznaka 18.

Član 24.

(1) Grafičkom oznakom 16, označavaju se sadržaji koji nisu namijenjeni maloljetnicima ispod 16 godina, a koji uključuju:

a) sadržaje u kojima se povremeno prikazuju scene umjerenog nasilja i njegove posljedice, uključujući i detaljno prikazivanje povreda, ozbiljnih rana i krvi, posebno ukoliko je takvo nasilje predstavljeno kao prihvatljivo i ukoliko se može lako imitirati;

b) sadržaje u kojima se prikazuju nagost i seksualnost, bez eksplicitnog prikazivanja polnog akta, a koji su opravdani kontekstom;

c) umjerenu upotrebu neprimjerenog jezika sa šalama i izrazima čija je namjera provociranje i uznemiravanje, te umjereno korišćenje vulgarnih izraza i psovki.

(2) Programski sadržaji sa oznakom 16 mogu se emitovati isključivo u periodu od 22,00 do 06,00 časova.

Član 25.

(1) Grafičkom oznakom 18, označavaju se sadržaji koji nijesu namijenjeni maloljetnicima ispod 18 godina, a koji uključuju:

a) prikaze teškog nasilja i teških i zastrašujućih posljedica nasilja i eksplicitan prikaz scena seksualnog nasilja;

b) detaljne prikaze seksualnih aktivnosti i scena eksplicitnog seksa;

c) sadržaje u kojima se često upotrebljavaju najgrublje psovke i vulgarni izrazi.

(2) Programski sadržaji sa oznakom 18 mogu se emitovati isključivo u periodu od 24,00 do 06,00 časova.

Član 26.

Savjet Agencije za elektronske medije može, u cilju zaštite interesa javnosti, utvrditi obavezu isključivog emitovanja u graničnom periodu pojedinih programskih sadržaja, ili žanrova, koji nijesu kao takvi obuhvaćeni ovim Pravilnikom.

Član 27.

(1) Najave sadržaja koji podliježu obavezi vizuelnog i zvučnog označavanja, u okviru samopromotivnih aktivnosti elektronskih medija, ne smiju uključivati opise i scene za koje je vjerovatno da bi mogli ugroziti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika.

(2) Najave programskih sadržaja iz stava 1 ovog člana obavezno moraju sadržati grafičku oznaku koja određuje kategoriju u koju takav sadržaj potpada.

5. Poštovanje suda i tajnosti postupka

Član 28.

(1) U programima elektronskih medija se mora striktno poštovati pretpostavka nevinosti do donošenja pravosnažne odluke suda.

(2) Elektronski mediji su dužni da objektivno i tačno izvještavaju o sudskim postupcima, uključujući objavljivanje informacija o sudskim odlukama, naročito ukoliko se radi o oslobađajućim odlukama, prekidima istrage ili značajnom umanjenju težine djela za koje se optuženi tereti.

(3) Mišljenja i informacije vezane za sudske postupke koji su u toku mogu se predstavljati samo uz poštovanje odredbi iz člana 7 ovog Pravilnika.

Član 29.

(1) Elektronski mediji su dužni da u toku trajanja krivičnog postupka poštuju pravo na privatnost svih osoba uključenih u postupak, u bilo kojem svojstvu.

(2) Identitet žrtava seksualnih napada ne smije biti otkriven ni direktno ni objavljivanjem materijala koji bi mogli navesti na identitet takvih žrtava, osim ukoliko žrtve same ne pristanu ili u slučaju prethodno pribavljenog odobrenja nadležnog organa.

(3) Elektronski mediji su dužni da posebno vode računa o zaštiti prava maloljetnih i drugih ranjivih osoba, kao i žrtava, svjedoka i porodica osumnjičenih, optuženih ili osuđenih lica.

Član 30.

(1) Elektronski mediji su dužni da vode računa o zaštiti identiteta svjedoka.

(2) Identitet svjedoka se može objaviti samo u slučajevima kada:

a) svjedok da prethodnu saglasnost;

b) otkrivanje identiteta je od javnog interesa ili

c) kada je svjedočenje bilo javno.

(3) Elektronski mediji su dužni da posvete pažnju poštovanju odredbi posebnih zakona koje se odnose na prava i obaveze zaštićenih ili ugroženih svjedoka, kao i članova njihovih porodica.

Član 31.

(1) Zabranjeno je objavljivanje bilo kakvih informacija koje očigledno i nesumnjivo mogu negativno uticati na tok sudskog postupka i informacija čiju tajnost sud izričito zahtijeva prije i u toku sudskog postupka.

(2) Direktno izvještavanje iz sudnica ili snimanje u sudnicama dopušteno je samo po prethodno pribavljenoj dozvoli nadležnih pravosudnih organa.

6. Religija u programima elektronskih medija

Član 32.

(1) U programima elektronskih medija zabranjena je zloupotreba religije, vjere ili vjeroispovijesti.

(2) Elektronski mediji su dužni da programske sadržaje koji su vezani za religiju, vjeru i vjeroispovijest emituju sa posebnom pažnjom, da vode računa da uvjerenja i djelatnosti vjerskih zajednica budu tačno i objektivno predstavljeni, uz uvažavanje svih vjerskih zajednica.

Član 33.

(1) Elektronski mediji ne smiju vršiti uticaj na publiku da pristupi određenoj religiji ili vjerskoj zajednici, ili da promijeni svoje vjersko ili religiozno opredjeljenje.

(2) Emiter je dužan da religozne programe jasno najavi i naznači o kojoj je religiji/crkvi ili vjerskoj zajednici riječ.

7. Parapsihologija, nadriljekarstvo i proricanje sudbine

Član 34.

Svi sadržaji koji su posvećeni paranormalnim, parapsihološkim i sličnim pojavama, okultizmu, magiji i slično, a naročito oni u kojima se daju individualni savjeti publici, mogu biti emitovani samo u graničnom periodu.

Član 35.

(1) Programski sadržaji koji se bave alternativnom medicinom moraju sadržati jasne i nedvosmislene naznake da se radi o načinima liječenja koji nijesu zasnovani na konvencionalnoj medicini i ne smiju takve načine liječenja isticati kao jedine ili najbolje.

(2) Programskim sadržajima iz stava 1 ovog člana poželjno je obezbijediti mišljenje ili učešće ovlašćenog medicinskog radnika iz grane medicine najbliže alternativnom načinu liječenja koji je predmet sadržaja.

Član 36.

Zabranjeno je izvan graničnog perioda emitovanje programa zasnovanih na proricanju sudbine, tumačenju individualnih horoskopa i sličnih sadržaja koji se ne mogu kategorisati u zakonom normiranu djelatnost, a u kojima je učešće publike uslovljeno plaćanjem SMS poruka, telefonskih poziva ili drugih vidova komercijalizacije ovih sadržaja.

Član 37.

Zabavni programi u kojima se kao tema pojavljuju uobičajene astrološke prognoze, tumačenje horoskopa i slični sadržaji, mogu se emitovati van graničnog perioda, pod uslovom da to nije jedini sadržaj emisije i da se ne uključuje učešće publike.

8. Jezik i jezička pravila u programima elektronskih medija

Član 38.

Emiteri su dužni da vode računa o jeziku koji se koristi u javnoj sferi, o njegovoj etičkoj i političkoj korektnosti, ali i o gramatičkoj ispravnosti.

Član 39.

(1) Elektronski mediji su dužni da emituju radio ili televizijske programe na crnogorskom jeziku na latiničnom ili ćiriličnom pismu ili na drugom jeziku u službenoj upotrebi, u skladu sa Ustavom Crne Gore i Zakonom o elektronskim medjima.

(2) Javni emiteri, a posebno nacionalni servis, u okviru svoje zakonske obaveze da afirmišu i njeguju crnogorski nacionalni i kulturni identitet i crnogorsku kulturnu baštinu, dužni su da u vlastitoj programskoj produkciji obezbijede maksimalnu, a u prevođenju programa sa stranih jezika odgovarajuću upotrebu crnogorskog jezika.

(3) Emiteri su obavezni da obezbijede upotrebu crnogorskog jezika u sopstvenoj produkciji i prlikom prevođenja (titlovanje i sinhronizovanje) svih programa proizvedenih na jezicima koji nijesu u službenoj upotrebi u Crnoj Gori, čija realizacija zahtijeva jednostavnu spikersku obradu, bez obavezne potrebe za kreativnom glumačkom interpretacijom likova.

Član 40.

(1) Emiter je obavezan da se stara o gramatičkoj ispravnosti jezika u emitovanim programima, izuzev ako je riječ o igranom programu u kojem takvo izražavanje ima dramaturško opravdanje.

(2) Psovke, pogrdni izrazi i druge vrste vulgarnosti i žargonski govor u informativnom, obrazovnom i sličnim programima su zabranjeni i mogu se koristiti samo u odgovarajućem edukativnom ili umjetničkom kontekstu.

Član 41.

(1) Javni emiteri su dužni da obezbijede opšti kvalitet izražavanja spikera i novinara.

(2) Nacionalni javni emiteri su dužni da obezbijede da programski sadržaji prije emitovanja prođu kroz kontrolu profesionalnog lektora.

9. Učešće publike u programima elektronskih medija

Član 42.

(1) Programski sadržaji u kojima publika ima mogućnost učestvovanja putem pozivanja, slanja poruka i korišćenjem drugih elektronskih komunikacionih usluga moraju sadržati jasne, precizne, istinite i potpune informacije i uslove za učestvovanje u njima.

(2) Programskim sadržajima iz stava 1 ovog člana ne smije se obmanjivati publika netačnostima, dvosmislenostima, pretjerivanjima, nerealnim produžavanjem ili odlaganjem pružanja odgovora ili na bilo koji drugi način prikrivati pravu prirodu ovih sadržaja.

(3) Nagradna pitanja ili zadaci u programskim sadržajima iz stava 1 ovog člana ne smiju biti takvi da je nemoguće ili krajnje nerealno očekivati da ciljana publika na njih može odgovoriti.

(4) Telefonski broj putem kojeg se ostvaruje učešće publike u programskim sadržajima iz stava 1 ovog člana i cijena usluge, uključujući i cijenu PDV-a i dodatne troškove koji gledaoci ili slušaoci mogu imati, moraju biti jasno istaknuti na ekranu na način da osoba sa prosječnim vidom može vidjeti cijenu sa razumne udaljenosti od ekrana.

(5) Ukoliko se u programskim sadržajima iz stava 1 ovog člana publici pruža mogućnost ostvarivanja novčanih dobitaka, nagrada ili usluga kroz takmičenja ili neke druge oblike učešća, gledaocu/slušaocu koji učestvuje u programu, uključujući gledaoce/slušaoce na čekanju, može se naplaćivati cijena po pozivu, a ne po vremenu trajanja poziva.

(6) U programskim sadržajima iz stava 3 ovog člana, emiter je dužan da na početku objavi nedvosmislena pravila o sadržaju, novčanim dobicima, robama, pravima ili uslugama koje se mogu ostvariti.

(7) Elektronski mediji su dužni da pravila i dobitke iz stava 6 ovog člana objave na veb stranicama, teletekstu ili na drugi odgovarajući način koji je dostupan široj javnosti.

Član 43.

U programskim sadržajima, koji uključuju glasanje publike, učešće u anketama i sl., elektronski medij je dužan da kod objave rezultata objavi i ukupan broj pristiglih glasova ili anketiranih lica.

Član 44.

Emitovanje programa koji se isključivo ili dominantno sastoji od telefonskog glasanja, slanja SMS, e-mail i sličnih poruka (TV chat i slični sadržaji) nije dozvoljeno izvan graničnog perioda (00,00 do 06,00 časova).

10. Reprizirani sadržaji i arhivski materijali

Član 45.

(1) Elektronski mediji su dužni da reprize programskih sadržaja i snimaka sportskih i drugih prenosa označe kao takve tokom cjelokupnog trajanja.

(2) Reprize koje u sebi sadrže elemente interakcije sa gledaocima/slušaocima (kontakt programi i takmičenja s pozivom na glasanje, interaktivni kvizovi, rasprave o političkim i/ili društvenim temama i sl.) moraju biti označene kao takve tokom cijelog trajanja.

(3) Arhivski materijali se obavezno moraju označiti kao takvi tokom cjelokupnog trajanja.

(4) Reprize i arhivski materijal u radijskim programima moraju biti označeni na početku, nakon svakog reklamnog bloka, te na kraju programa na odgovarajući način.

(5) Pravila vizuelnog i zvučnog označavanja primjenjuju se i prilikom repriziranja sadržaja.

IV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 46.

Nadzor nad primjenom ovog Pravilnika vrši Agencija za elektronske medije, u skladu sa Zakonom o elektronskim medijima.

Član 47.

Elektronski mediji dužni su da usklade svoj rad sa odredbama ovog Pravilnika u roku od 30 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 48.

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Odluka o minimalnim programskim standardima u elektronskim medijima u Republici Crnoj Gori ("Sl. list RCG", br. 33/05).

Član 49.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj 01- 777

Podgorica, 11.07.2011. godine

Predsjednik

Savjeta Agencije za elektronske medije

Ranko Vujović, s.r.